

Γράφων πρὸς τὸν Ἄλ. Μαυροκορδάτον ἐκ Παρισίων ὁ Μιχαήλ Γ. Σχινᾶς τὴν 30 Νοεμβρίου 1822 ἠρώτα μετὰ φιλικῆς οἰκειότητος: « Ὁ δὲ Πίκκολος τί κάμνει; Καλῶς σᾶς ἦλθεν. Ἴδου ἄνθρωπος διὰ τὸν τόπον τοῦ Νέγρη, μὴν τὸν ἀφήσετε »¹. Ἀντελήφθη προφανῶς ὁ Μιχαήλ Σχινᾶς κατὰ τὴν ἐν Πελοποννήσῳ παραμονήν του τὴν ὑποβόσκουσαν ἀντίθεσιν μεταξὺ τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ τοῦ Θεοδώρου Νέγρη καὶ ὑπεδείκνυε διὰ τὸ ὑψηλὸν ἀξίωμα τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τὸν Πίκκολον, τοῦ ὁποῖου ἐγνώριζεν ἀπὸ ἐτῶν τὰς πολλαπλᾶς ἱκανότητας.

Κατὰ τὴν παραμονήν του εἰς τὴν Ὑδραν ὁ Πίκκολος συνεδέθη, ὡς εἶπον, στενῶς μετὰ τῶν προκρίτων τῆς νήσου καὶ ἰδίως μετὰ τῶν ἀδελφῶν Κουντουριωτῶν, τῶν ὁποίων ἐκέρδισε τὴν πλήρη ἐμπιστοσύνην, κατ' ἀρχὰς τοῦλάχιστον. Στηριζόμενος εἰς τὴν ἰσχυρὰν προστασίαν τούτων, καθὼς καὶ τοῦ γαμβροῦ των Ἰωάννου Ὁρλάνδου, μέλους τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Σώματος, ἐπέτυχε νὰ διορισθῆ μέλος τῆς ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας, ἣτις ἀπεφασίσθη ν' ἀποσταλῆ εἰς τὸ συνέδριον τῶν ἡγεμόνων τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας, τὸ ὁποῖον συνῆλθεν ἐν Βερώνῃ κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1822.

Ὡς εἶναι γνωστόν, καθ' ὑπόδειξιν τοῦ Καποδίστρια, εὕρισκομένου εἰς Γενεύην — μετὰ τὴν διαφωνίαν του πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον — ὁ ἐν Ὁδησσῷ φίλος του Ἀλέξανδρος Στούρτζας ἀπέστειλε διὰ τοῦ Μυκονίου Γεωργίου Κανισκᾶ² πρὸς τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν σχέδια ἀναφορῶν περὶ τῶν δικαίων τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, τὰ ὁποῖα ὄφειλον οἱ Ἕλληνες δι' εἰδικῆς ἀποστολῆς νὰ ἐκθέσουν πρὸς τὴν ἐν Βερώνῃ σύνοδον τῶν βασιλέων καὶ εἰδικώτερον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον καὶ πρὸς τὸν Πάπαν Πῖον Ζ'.

Περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν μελῶν τῆς ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας ἔγιναν πολλαὶ συζητήσεις καὶ ἔριδες, ὡς εἰκάζω ἐξ ἐγγράφων τινῶν δημοσιευθέντων ὑπὸ Ἀντ. Λιγνοῦ εἰς τὰ Ἀρχεῖα τῶν Κουντουριωτῶν καὶ τὸ Ἀρχεῖον τῆς Ὑδρας. Κατ' Αὐγουστιον τοῦ 1822, ὅτε ἡ κατάστασις ἐν Πελοποννήσῳ ἦτο κρισιμωτάτη, ἔνεκα τῆς ἐπιδρομῆς τοῦ Δράμαλη, ὁ Πίκκολος ἀπεστάλη ὑπὸ τῶν Κουντουριωτῶν πρὸς τὴν κυβέρνησιν, ἣ ὁποία εἶχε καταφύγει ἐπὶ ὑδραϊκοῦ πλοίου εἰς τὸν Ἀργολικόν, ἵνα ἐπιτύχῃ τὸν διορισμὸν του ὡς ἀπεσταλμένου τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Βερώνης, ἐφοδιαζόμενος διὰ τῶν ἀπαιτουμένων πλη-

1. Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Ἄλ. Μαυροκορδάτου, τόμ. Α', σελ. 346 - 347.

2. Ν. Σπηλιᾶδου, Ἀπομνημονεύματα, τόμ. Α', σελ. 436.

ρεξουσίων έγγραφων καὶ ἀναφορῶν. « Ἴδου ἔξαποστέλλομεν ἐπίτηδες τὸν Πίκκολον, διὰ νὰ λάβῃ τὰ ὁποῖα σᾶς προεγράψαμεν ἴσα' προσπάθησον λοιπὸν νὰ γένωσι κατὰ τάχος καὶ νὰ ἐγχειρισθῶσι πρὸς τὸν ρηθέντα, διότι εἶναι ἀναγκαῖα », ἔγραφον οἱ ἀδελφοὶ Κουντουριῶται ἐξ Ὑδρας τὴν 18 Αὐγούστου 1822 πρὸς τὸν γαμβρὸν των Ἰωάννην Ὁρλάνδον.

Ὁ Πίκκολος, μεταβὰς εἰς Μύλους αὐθημερὸν καὶ ἐπικοινωνήσας μετὰ τῶν μελῶν τῆς κυβερνήσεως (Ἀθανασίου Κανακάρη, Ἰωάννου Ὁρλάνδου, Ἰωάννου Λογοθέτου, Ἀναγνώστου Δεληγιάννη, τοῦ ἀρχιγραμματέως Θεοδώρου Νέγρη κ.λ.) ἐπληροφορήθη ὅτι ἡ ὑπόθεσις τῆς ἀποστολῆς του δὲν ἦτο εὐχερής, ἔνεκα τῆς ἐπιμόνου ἀντιδράσεως ἰσχυρῶν παραγόντων τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ ἀντίδρασις ἀφεώρα κυρίως εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν Πίκκολον προσωπικῶς, ἀλλ' οἱ λόγοι τῆς ἀντιδράσεως δὲν δηλοῦνται σαφῶς. Ἐν τούτοις, ὁ Ὁρλάνδος μετὰ τοῦ Θάνου Κανακάρη καὶ τοῦ Θεοδώρου Νέγρη κατέβαλον προσπαθείας διὰ νὰ εὐοδωθῇ ἡ ὑπόθεσις καὶ νὰ ληφθῇ ἀπόφασις¹.

Ἐνεκα τῶν προκυψασῶν ἀντιδράσεων ὡς πρὸς τὸ πρόσωπόν του, ὁ Πίκκολος ἐπέστρεψε μετ' ὀλίγον εἰς Ὑδραν ἄπρακτος. Ὁ Ἰωάννης Ὁρλάνδος ἔγραψε τὴν 22 Αὐγούστου 1822 πρὸς τοὺς Κουντουριώτας : « Ἐπιστρέψαντος χθὲς τοῦ κυρίου Πίκκολου, δὲν ἔκρινα νὰ ἐκτανθῶ διὰ τὰ ἀντικόπαντα τὸ ὑπουργημά του, ἀφήσας νὰ πληροφορηθῆτε τὰς καθαντὸ αἰτίας διὰ ζώσης του φωνῆς, τὰς ὁποίας καὶ νομίζω νὰ ἠκούσατε περιστατικῶς »².

Τὴν 25 Αὐγούστου οἱ Κουντουριῶται ἔγραφον πρὸς τὸν Ἰωάννην Ὁρλάνδον : « Ὁ ρηθεὶς κύριος Πίκκολος μᾶς ἐδιηγήθη περιστατικῶς διὰ ζώσης φωνῆς τὰ προβληθέντα αἷτια καὶ τὰ μὴ συναινέσαντα ὑποκείμενα εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ περὶ οὗ ὁ αὐτὸς οὗτος διευθύνθη αὐτόσε ὑπουργήματος' ἃς ὄψωνται ὅμως οἱ ἐμποδίζοντες τὰ κοινωφελῆ πράγματα »³. Ἐπανερχόμενοι δὲ εἰς τὸ θέμα, ἐν προσθήκῃ τοῦ ἰδίου γράμματος, γράφουν πρὸς τὸν Ὁρλάνδον : « Προσπάθησον ὅμως, ὅσον τὸ κατὰ σέ, νὰ γίνωσιν αὐτὰ τὰ γράμματα ἀφεύκτως καὶ κατὰ τάχος, ὡσαύτως καὶ ἡ ἐκλογὴ τοῦ ὑποκειμένου, τὸ ὁποῖον μέλλομεν νὰ ἔξαποστείλωμεν μὲ τὰ ρηθέντα γράμματα. Ἀλλ' ἄλλο ὑποκείμενον νὰ μὴν

1. Ἀρχεῖα Λ. καὶ Γ. Κουντουριώτου, τόμ. 1, σελ. 88 - 89. (Ἐπιστολὴ Ν. Πικκόλου πρὸς Λάζαρον Κουντουριώτην ἐκ Μύλων ἀπὸ 19 Αὐγούστου 1822).

2. Αὐτόθι, σελ. 91.

3. Αὐτόθι, σελ. 92.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Σ. ΠΙΚΚΟΛΟΣ
(1792 - 1865)

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ἐκλεχθῆ, εἰμὴ ὁ κόντε Ἀνδρέας Μεταξᾶς ὡς φρόνιμος ἀνὴρ καὶ εἰδήμων τῶν τοιούτων ὑποθέσεων »¹.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως συνεχίσθησαν αἱ συζητήσεις ἐν τῇ κυβερνήσει καὶ φαίνεται ὅτι πάντες ἐπείσθησαν, ὅτι ἡ ἀποστολὴ εἰς Βεροῖνην ἦτο ἀναγκαῖα καὶ ὄφειλε νὰ πραγματοποιηθῆ. Ὁ Ὁρλάνδος ἐπέτυχεν νὰ πείσῃ τοὺς ἐν τῷ Ἐκτελεστικῷ συνεργάτας του, ὅτι τὰ καταλληλότερα πρόσωπα διὰ ν' ἀναλάβουν τὸ ἔργον τοῦτο ἦσαν ὁ Ἀνδρέας Μεταξᾶς καὶ ὁ Πίκκολος. Τὴν 30 Αὐγούστου 1822 ἔγραφεν ἀπὸ τὴν νέαν ἔδραν τῆς κυβερνήσεως, τὸν Ἅγιον Ἰωάννην (ἀπέχοντα ἀπὸ τοὺς Μύλους τέσσαρας ὥρας) πρὸς τοὺς Κουντουριώτας: «...Τ' ἀναγκαῖα γράμματα πρὸς ἑξαποστολὴν τοῦ κ. κόντε Μεταξᾶ μετὰ τοῦ κ. Πικκόλου ἐτελείωσαν καὶ αὔριον μισσεύει δι' αὐτοῦ ὁ κύριος κόντες ἐπὶ προφάσει διατριβῆς του ἕνεκα ὑγείας του, τὸν ὁποῖον καὶ σᾶς συσταίνω ἀναμένομεν δὲ γρόσια δέκα χιλ. διὰ ἑξοδά των, τὰ ὁποῖα θέλει σᾶς σταλῶσιν, ὅταν μᾶς τὰ στείλῃ ὁ Πάνος Κολοκοτρώνης ἀπὸ Πραστόν, ὅπου συνάζει μετρητὰ κατ' ἐπιταγὴν Γερουσιαστικὴν, πρὸς ὃν ἔγραψεν ἡ Διοίκησις διὰ τῆς Γερουσίας... »².

Ἀλλὰ διὰ νὰ κατορθωθῆ ἡ ἔγκρισις τῆς ἀποστολῆς τῶν δύο τούτων πρέσβων, ἠναγκάσθη, φαίνεται, τὸ Ἐκτελεστικόν, κατόπιν ἐπιμόνων ἀπαιτήσεων ἰσχυρῶν παραγόντων τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας, μετὰ τῆς ὁποίας, ἀρνούμενης νὰ ἐνσωματωθῆ εἰς τὸ Βουλευτικόν, ἡ κυβέρνησις δὲν εἶχεν ἀγαθὰς σχέσεις, νὰ προέλθῃ εἰς συναλλαγὴν καὶ νὰ δεχθῆ τὸν διορισμὸν καὶ ἄλλης πρεσβείας, πρὸς τὸν Πάπαν Πῖον τὸν Ζ' αὐτῆς, ἐκ τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ καὶ τοῦ Γεωργάκη Μαυρομιχάλη. Ὁ Ὁρλάνδος ἐν ἀγανακτῆσει ἐγνωστοποίησε καὶ τοῦτο πρὸς τοὺς Κουντουριώτας ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ του τῆς 30 Αὐγούστου: «Ταύτην τὴν στιγμὴν μ' ἐκοινοποιήθη ἀπὸ τῆς συνελεύσεως ὅτι ὁ Πετρόμπεης ἐπρόβαλεν ἐπιμόνως τὴν ἀποστολὴν τοῦ υἱοῦ του ὁμοῦ μὲ τὸν κύριον Μεταξᾶν καὶ Πίκκολον. Χθὲς εἶχομεν παρομοίως προβλήματα τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν διὰ τὸ ὑποκείμενόν του πρὸς τὸν Πάπαν, τὸν ὁποῖον ἐπαναπαύσαμεν μὲ ὑποσχέσεις διὰ νὰ σταλθῆ ἐπομένως, μεθ' οὗ ἐπροβλήθη καὶ ἤδη τῷ Πετρόμπεη νὰ σταλθῆ καὶ ὁ υἱός του. Ἐκ τῶν τοιούτων κρίνατε, ἀδελφοί, τὴν Πελοποννησιακὴν κακεντρέχειαν καὶ ἂν ἀδίκως ἐποδύρωμαι τὴν πανωλεθρίαν τοῦ Γένους μας. Ἡ Διοίκησις, ἕνεκα τοιούτων, ἀδυνατῶ νὰ ἐλπίσω ἂν μέλλῃ νὰ

1. Ἀρχεῖα Λ. καὶ Γ. Κουντουριώτου, τόμ. 1, σελ. 93.

2. Αὐτόθι, σελ. 94.

προκόψη· ἡ ἀχρηματία τὴν ἀπονεκρῶνει δι' ὅλου, διότι δὲν ἔχει οὔτε παρᾶν νὰ τρίψη τὴν κασίδα της, κατὰ τὸ λεγόμενον »¹.

Ἐν τούτοις, παρὰ τὴν δεινὴν ἀχρηματίαν, ἡ ὁποία ἐμάστιζε τὴν κυβέρνησιν, ὡς γράφει ὁ Ὁρλάνδος, ἀπεφασίσθη ὡς συμβιβαστικὴ λύσις ἢ ἀποστολὴ δύο πρεσβειῶν εἰς Ἰταλίαν, τῆς μιᾶς ἐκ τῶν Ἀ. Μεταξᾶ καὶ Ν. Πικκόλου διὰ τὴν Βερώνην, καὶ τῆς δευτέρας ἐκ τοῦ Π. Πατρῶν Γερμανοῦ καὶ τοῦ Γεωργίου Μαυρομιχάλη πρὸς τὸν Πάπαν Πιον τὸν Ζ' εἰς Ρώμην, συνετάχθησαν δὲ καὶ ὑπεγράφησαν τὰ σχετικὰ πληρεξούσια καὶ τὰ λοιπὰ ἐπίσημα ἔγγραφα².

Ὅταν, μετὰ τόσας προσπαθείας, ἐπετεύχθη ἡ ἔγκρισις ὑπὸ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν πρεσβείαν πρὸς Βερώνην καὶ τοῦ Πικκόλου, οὗτος ἐζήτησε μέγα χρηματικὸν ποσὸν διὰ τὰς δαπάνας τοῦ ταξιδίου του καὶ ἐπὶ πλέον « ἐπρότεινε παράλογα ». Πιθανῶς διεξεδίκησεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὴν ἡγεσίαν τῆς ἀποστολῆς. Τοῦτο φαίνεται δὲν ἤρεσεν εἰς τοὺς Ὑδραίους, οἱ ὁποῖοι διὰ τοῦ ἀπὸ 19 Σεπτεμβρίου 1822 ἔγγραφου των πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν ἀπέκλειον τὸν Πικκόλον τῆς πρὸς Βερώνην πρεσβείας. Δυστυχῶς δὲν ἐσώθη — ἐφ' ὅσον γνωρίζω — τὸ ἔγγραφον τοῦτο τῶν προκρίτων τῆς Ὑδρας, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Ἐκτελεστικοῦ πρὸς αὐτούς, εἰς τὴν ὁποίαν τονίζεται ἡ ἀνάγκη τῆς ἀποστολῆς καὶ τοῦ Πικκόλου λόγῳ τῆς γαλλομαθείας του καὶ τῶν ἄλλων προσόντων του, δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν τοὺς λόγους τῆς διαφωνίας. Ἴδου τὸ ἔγγραφον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ πρὸς τοὺς προκρίτους τῆς Ὑδρας :

« Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους προκρίτους τῆς νήσου Ὑδρας

Τὸ ἀπὸ ιθ' τοῦ τρέχοντος ἔγγραφόν σας μᾶς διετάρραξεν εἰς τρόπον ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκτανθῶμεν. Ἐν ὀλίγοις ὁμῶς σᾶς λέγομεν, ἀδελφοί, ὅτι τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτὴν τὴν πρεσβείαν, ἡ ὁποία ὁμῶς, διὰ νὰ εὐδοκιμήσῃ, πρέπει νὰ γίνῃ ἀπὸ τοὺς δύο. Ὁ Μεταξᾶς εἶναι καλὸς πατριώτης, ἀλλ' οὔτε γλῶσσαν γνωρίζει οὔτε παραστατικὸν τρόπον ἔχει ὁ Πικκόλος ἄγνωστος μὲν καὶ τὴν Ἑλλάδα δὲν γνωρίζει, γνωρίζει ὁμῶς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν γράφει θάτερος αὐτῶν δὲν

1. Ἀρχεῖα Λ. καὶ Γ. Κουντουριώτου, τόμ. 1, σελ. 94.

2. Ν. Σπηλιᾶδου, Ἀπομνημονεύματα, τόμ. Α', σελ. 436.

ὠφελεῖ· ἀμφότεροι ὁμως συγκροτοῦσι τὴν πρεσβείαν· ὅθεν καλύτερον μὲν ἦτον νὰ μὴν ἀπέλθῃ οὐδ' ὁ Μεταξᾶς· ἀναγκαιότατος ὁμως νὰ ἀπέλθῃ καὶ ὁ Πίκκολος. Διὸ καὶ σᾶς παρακαλοῦμεν, ἀδελφοί, διὰ τοὺς οἰκτιρμούς τοῦ Θεοῦ, νὰ τὸν παρακινήσητε, δίδοντες καὶ τὰς 8.000 γρόσια τὰς σταλείσας ὑμῖν ἐπίτηδες, νὰ κινήσῃ διὰ τὴν Ἀγκῶνα. Εἰς τὴν Καλαμάταν εἶναι πλοῖα φορτωμένα διὰ τὴν Ἀγκῶνα, ἂν αὐτόθεν δὲν εὑρεθῇ πλοῖον ἕτοιμον νὰ πλεύσῃ. Ἐάν καὶ μεγάλα ἐζήτησε πράγματα ὁ Πίκκολος, ἂν καὶ παράλογα ἐπρότεινε, καθὼς ὁμως ἦλθε τὸ πρᾶγμα, εἶναι ἀνάγκη νὰ μεταβῇ ἐκεῖσε· διὰ τὸν Θεόν, ἀδελφοί, νὰ μὴν ἀμεληθῇ αὐτό, νὰ μὴν παρευδοκιμήσῃ ἢ πρεσβεία, νὰ μὴν ἔχωμεν τὴν αἰώνιον αὐτὴν τύπην τῆς συνειδήσεως.

Οἱ διωρισμένοι δεπουτάτοι διὰ τὴν ρωμαϊκὴν Αὐλὴν εἰς Καλαμάταν καταβαίνουσι, διὰ νὰ ἱμπαρκαρισθῶσιν ἐκεῖθεν, καὶ μετ' αὐτῶν ἐν ἄκρᾳ εὐκολίᾳ μεταβαίνει καὶ ὁ Πίκκολος εἰς τὴν Ἀγκῶνα, ὅπου καὶ οἱ ἄλλοι ἀπέρχονται. Προσέτι καὶ ὁ Μεταξᾶς, καθὼς γράφει, σκοπεύει νὰ περάσῃ εἰς Καλαμάταν· ὅλαι λοιπὸν αἱ εὐκολίαι εἶναι, κύριοι, διὰ Καλαμάτας νὰ φθάσῃ εἰς Ἀγκῶνα ὁ Πίκκολος, καὶ σᾶς παρακαλοῦμεν μικρὰς χρηματικὰς ζημίας τοῦ ἔθνους νὰ παραβλέψητε εἰς αὐτὴν τὴν οὐσιωδεστάτην ὑπόθεσιν, καὶ νὰ ξεκινήθῃ.

Ἐν Ἀγίῳ Ἰωάννῃ τῇ κα' Σεπεμβρίου, αὐκβ'

Ἀθανάσιος Κανακάρης ἀντιπρόεδρος

(Τ.Σ.) Ἀναγνώστης Παπαγιαννόπουλος

Ἰω. Ὁρλάνδος

Ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας κ.τ.λ.

Θ. Νέγρης»¹

Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ ἔγγραφον τοῦτο δὲν κατορθώθη νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἀποστολὴ τοῦ Πικκόλου. Φαίνεται ὅτι ἐπῆλθε μεταξύ αὐτοῦ καὶ τῶν Ὑδραίων διάστασις, ἢ ὁποία δὲν ἐστάθη δυνατὸν νὰ γεφυρωθῇ. Διὸ καὶ ἀντ' αὐτοῦ προεκρίθη ὁ φιλέλληνας Γάλλος συνταγματάρχης Φίλιππος Jourdain, ἀπόστρατος ἀξιωματικὸς τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, προσφιλὴς εἰς τοὺς Ὑδραίους, ὁ ὁποῖος ἠδύνατο βεβαίως ν' ἀναπληρώσῃ ἐπιτυχῶς τὸν Πικκόλον, τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τὴν γαλλομάθειαν. Ὁ Ν. Σπηλιάδης ἐσημείωσεν, ὅτι ὁ Πίκκολος «δὲν ἠθέλησε νὰ ἀπέλθῃ πρεσβευτὴς τῶν Ἑλλήνων ἢ ἐδυσκολεύθη· ὅθεν ἀντὶ αὐτοῦ διωρίσθη ὁ Φίλιππος Ζιουρδὲν καὶ ὁμοῦ μὲ τούτους (Ἄ.

1. Ἀρχεῖον Ὑδρας, τόμ. 8, σσ. 497 - 498.

Μεταξῶν καὶ Jourdain) ὁ Ἀνδρέας Ραφτόπουλος καὶ ἀπῆλθον εἰς Ἀγκῶναν»¹.

Διαφωνήσας πρὸς τοὺς Ὑδραῖους ὁ Πίκκολος καὶ δυσανεστῆθεις προφανῶς, ἐγκατέλειψε τὴν Ὑδραν καὶ ἦλθεν εἰς Ἀθήνας. Εἰς τὸ βιβλίον τῆς Ἀστυνομίας Ὑδρας τὸ ἐπιγραφόμενον «Θεωρήματα Διαβατικά» (=θεωρήσεις διαβατηρίων) σημειοῦται: «Ἀριθ. 6640, θεώρημα διαβατικόν, 20 Σεπτεμβρίου 1822. Νικόλαος Πίκκολος Ὑδραῖος πολίτης, διὰ τὰς Ἀθήνας». Ἐκεῖ θὰ τὸν ἀναζητήσῃ μετ' ὀλίγας ἡμέρας κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Σώματος ἀπεσταλμένος τῶν Ὑδραίων, διὰ νὰ παραλάβῃ παρ' αὐτοῦ τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τὰ ὁποῖα εἶχεν εἰς χεῖράς του, «χωρὶς νὰ στοχασθῇ ὅτι εἶναι χρέος του νὰ τὰ παραδώσῃ»:

«Ἀρ. 2085

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους προκρίτους
τῆς νήσου Ὑδρας

Ἐπειδὴ νὰ μεταβῇ ὁ Πίκκολος εἰς Ἰταλίαν εἶναι ἀδύνατον εἰς τὸ ἐξῆς, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ λάβῃ ἢ Διοικήσεις τέσσαρα ἔγγραφα τοῦ Μινιστερίου τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων, τὰ ὁποῖα κρατεῖ εἰς χεῖράς του, χωρὶς νὰ στοχασθῇ ὅτι εἶναι χρέος του νὰ τὰ παραδώσῃ. Ὅθεν νὰ φροντίσῃτε νὰ τὰ ζητήσῃτε ἀπ' αὐτὸν στέλλοντες καὶ ἐπίτηδες ἄνθρωπον εἰς Ἀθήνας δι' αὐτό.

Ἐν Ἀγίῳ Ἰωάννῃ τῇ κζ' Σεπτεμβρίου αὐκβ'
Ἀθανάσιος Κανακάρης, ἀντιπρόεδρος
(Τ.Σ.) Ἀναγνώστης Παπαγιαννόπουλος
Ἰω. Ὁρλάνδος

Ὁ ἀρχιγραμματεὺς
Θ. Νέγρης»²

Ἡ τοιαύτη ἐξέλιξις τῶν πραγμάτων ἐχόλωσε προφανῶς τὸν Πίκκολον, ὁ ὁποῖος, εὐρισκόμενος ἐν Πόρῳ, ἀπέστειλεν εἰς τοὺς Ὑδραῖους τὴν 13 Ὀκτωβρίου 1822 ἐπιστολήν, ἐν τῇ ὁποίᾳ δυσκόλως ἀποκρύπτεται ἡ πικρία του, καὶ συγχρόνως ἐπέστρεψε τὸ ἔγγραφον τῆς πολιτογραφησεώς του ὡς Ὑδραίου πολίτου, ἐφ' ὅσον, καθὼς γράφει, ἐματαιώθη ὁ σκοπὸς διὰ τὸν ὁποῖον ἐδόθη τοῦτο εἰς αὐτόν.

1. Ν. Σπηλιᾶδου, Ἀπομνημονεύματα, τόμ. Α', σελ. 436.

1. Ἀρχεῖον Ὑδρας, τόμ. 8, σελ. 509 - 510.

«Εὐγενέστατοι τῆς Ὑδρας πρόκριτοι,

Τὸ πολιτογραφικὸν γράμμα μ' ἐδόθη διὰ σκοπὸν, ὅστις δὲν ὑπάρχει πλέον. Διὰ ταῦτα, ἂν καὶ τίμιον εἰς ἐμέ, κρίνω εὐλογον νὰ σᾶς τὸ ἀποδώσω, διὰ νὰ μὴν ἔχη νὰ εἰπῆ τις ὑποπτος ἢ φιλαίτιος ὅτι μὲ δόλον τὸ ἤρπασα. Πρὸς τούτοις, ἂν προαιρηθῆτε νὰ μὲ τὸ ἀφήσετε, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ μὲ σταλθῆ. Ἐπεθύμουν μόνον ἢ λέξις προνόμιον ν' ἀφαιρεθῆ, ὄχι μόνον ὡς ἀπλῶς ἰσοδύναμος μὲ τὸ ἀνομία, ἀλλὰ καὶ διότι, κατὰ τὸ πολιτικὸν σύνταγμα μᾶς, οἱ Ἕλληνες εἶναι ὅλοι ἰσόνομοι.

Εὐτυχεῖτε

Ἐν νήσῳ Καλαυρία 13 Ὀκτωβρίου 1822

N. Πίκκολος»¹

Ἀξιοσημείωτος εἶναι ἡ διατυπωμένη εἰς τὴν ἐπιστολὴν του ταύτην ἐπιθυμία, καθ' ἣν, ἔὰν οἱ Ὑδραῖοι ἔστεργον νὰ τὸν θεωροῦν εἰσέτι συμπολίτην των, ἔπρεπε νὰ ἀπαλείψουν ἐκ τοῦ ἐγγράφου τῆς πολιτογραφῆσεως τὴν λέξιν « προνόμιον », τὴν ὁποῖαν ἐνόμιζεν ἰσοδύναμον πρὸς τὴν ἀνομίαν, ἐφ' ὅσον ἄλλως τε, κατὰ τὸ πολίτευμα τῆς Ἐπιδαύρου, ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἦσαν ἴσοι.

Ἡ ἀπάντησις τῶν Ὑδραίων εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Πικκόλου εἶναι πράγματι πολιτικωτάτη :

«Πρὸς τὸν εὐγενῆ ἡμῶν συμπολίτην κύριον Νικόλαον Πίκκολον,

Ἐὰν δὲν ὑπάρχη πλέον ὁ σκοπὸς διὰ τὸν ὁποῖον μᾶς ἐζητήσατε τὸ πολιτογραφικόν, ὑπάρχουσι πάντοτε, καὶ ἀμετάθετα νομίζομεν, τὰ ἐν αὐτῷ ἀπαριθμούμενα αἷτια, ἔνεκα τῶν ὁποίων ἀπεφασίσαμεν νὰ σᾶς τὸ συμφωνήσωμεν διὰ τοῦτο καθάρισαντες αὐτὸ ἀπὸ τὴν λέξιν προνόμια, ὡς αἰτεῖτε διὰ τῆς εὐγενικῆς ἐπιστολῆς σας τῆς 13 Ὀκτωβρίου ἀπὸ νήσου Καλαυρίας, σᾶς τὸ ἐπιστρέφομεν. Ἡθέλαμεν μᾶλλον τὸ ἐκτελέσει ἀμέσως μετὰ τὴν παραλαβὴν τῆς εἰρημένης ἐπιστολῆς σας, δὲν ἐδυνήθημεν ὁμῶς πρότερον κωλυόμενοι ὑπὸ πολλῶν κατὰ ταύτας ὑποθέσεων.

Ἐρρωσθε.

Ἀπὸ Ὑδρας τῆ 25 Ὀκτωβρίου 1822

[Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Ὑδρας]»²

1. Ἀρχεῖον Ὑδρας, τόμ. 8, σελ. 544.

2. Δύτόθι, σελ. 578.

Κατὰ ταῦτα, ἡ κάθοδος τοῦ Πικκόλου εἰς τὴν ἐπαναστατημένην Ἑλλάδα καὶ ἡ προσπάθειά του νὰ προσφέρει πολιτικὰς καὶ διπλωματικὰς ὑπηρεσίας ἔληξεν ἀδόξως¹. Διαψευσθεὶς εἰς τὰς ἐλπίδας του νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν ἐπανάστασιν, καθὼς ὁ ἴδιος ἐνόμιζε σκόπιμον, ἐγκατέλειψε τὴν Ἑλλάδα καὶ κατηνύνηθη εἰς τὴν Ἐπιάνησον σχεδιάζων προφανῶς νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Παρισίους².

* * *

Ἀρχομένου τοῦ 1823 ὁ Πίκκολος εὕρισκετο εἰς τὸ Ἀργοστόλιον τῆς Κεφαλληνίας· ἐκεῖ τὸν συνήνητησεν ὁ ἰδρυτὴς τῆς ἐν Κερκύρα Ἰονίου Ἀκαδημίας Φρειδερίκος Γκύλφορντ, ὁ ὁποῖος εἶχε γνωρίσει πιθανώτατα τὸν Πίκκολον κατὰ τὴν ἐκ Παρισίων διέλευσίν του τὸ φθινόπωρον τοῦ 1821. Εἰς ἔκθεσίν του ἀπὸ 31 Μαρτίου 1823 πρὸς τὴν Ἰόνιον Γερουσίαν ὁ Γκίλφορντ ἔγραψεν: « Ἐνῶ εὕρισκόμεν ἐν μεγάλῃ ἀδημονίᾳ διὰ τὸν διορισμὸν μεταφυσικοῦ... ἔσχον τὴν μεγίστην εὐτυχίαν νὰ εὔρω τὸν κ. Πίκκολον ἐκ Τυρνόβου ἄνευ ἐργασίας ἐν Ἀργοστολίῳ. Οὗτος εἶναι βεβαίως εἰς τῶν μᾶλλον πεπαιδευμένων Ἑλλήνων τοῦ αἰῶνος, ἔστρεψε δὲ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἰδίᾳ εἰς τὴν φιλοσοφίαν, παραδεχθεὶς τὰς ἀρχὰς τῆς Σκωτικῆς σχολῆς. Ὅθεν μετὰ θάρρους συνιστῶ αὐτὸν εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ θεωρῶ τὸν ἑαυτὸν μου εὐτυχῆ, διότι δύναμαι νὰ προσθέσω, ὅτι οὗτος εἶναι ἕτοιμος νὰ ἀρχίσῃ τὰς παραδόσεις κατὰ τὸν προσεχῆ Νοέμβριον »³.

Κατόπιν τῆς εἰσηγήσεως ταύτης ὁ Πίκκολος διορίσθη καθηγη-

1. Διερωτῶμαι ποῖα νὰ ἦτο ἡ ἔναντι τοῦ Πικκόλου στάσις τοῦ εἰς Δυτικὴν Στ. Ἑλλάδα εὕρισκομένου τὴν ἐποχὴν αὐτὴν προέδρου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Ἀλ. Μαυροκορδάτου. Ματαίως ἐζήτησα νὰ εὔρω τι σχετικόν. Πάντως, ἐγνώριζεν οὗτος καλῶς τὰ τῆς πρεσβείας εἰς Βερώνην, ἀφ' οὗ εἰς ἐπιστολὴν του πρὸς τὸν Γεώργιον Νικολοῦ Βαρνακιώτην ἀπὸ Νοεμβρίου 1822 ἔγραφε: « Τὸ κογκρέσσον βέβαια ἀρχισε καὶ ἐστάλησαν ἄνθρωποι καὶ ἐκ μέρους τῆς Διοικήσεως (τοῦτο ἄς εἶναι μυστικόν), ἡ ἀποστολὴ δὲ τῶν ἀνθρώπων ἔγινε κατὰ παρακίνησιν τῆς Ρωσίας ». (Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Ἀλ. Μαυροκορδάτου, τόμ. Β', σελ. 357). Διαισθάνομαι, ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴν ἔχη οὗτος ἀνάμixin τινα, καὶ δὴ σημαντικὴν, εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἀποστολῆς τοῦ Πικκόλου εἰς τὴν Βερώνην· ἀλλὰ δὲν ἔχω ὑπ' ὄψιν μου σχετικὰ στοιχεῖα.

2. Εἰς τὸ προαναφερθὲν βιβλίον θεωρήσεως διαβατηρίων τῆς Ἀστυνομίας Ὑδρας σημειοῦται ὑπ' ἀριθμ. 6882, ὅτι τὴν 14 Ὀκτωβρίου 1822 ὁ Ν. Πίκκολος ἔλαβε « θεώρημα διαβατικόν » διὰ Κέα.

3. Περιόδ. Ἑστία, τόμ. ΚΒ' (1886), σελ. 686 κέ. Βλ. καὶ Γερασίου Σαλβάνο, Ἡ Ἰόνιος Ἀκαδημία. Ἀθῆναι 1949, σελ. 51 ὑπόσημ.

τῆς τῆς φιλοσοφίας ἐν τῇ Ἰονίῳ Ἀκαδημίᾳ ἐπὶ μισθῷ 300 φράγκων μηνιαίως. Ἡ ἔναρξις τῶν μαθημάτων ἔγινε τὴν 1 Νοεμβρίου 1823 δι' ἐπισήμου τελετῆς, καθ' ἣν ἡ Σύγκλητος, ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ Ἀρχοντος τῆς Ἀκαδημίας Γκύλφορδ καὶ τῶν καθηγητῶν Χριστοφόρου Φιλητᾶ καὶ Ἀθανασίου Πολίτου ἔστεψε διδάκτορας τοὺς ὑπολοίπους καθηγητάς², μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸν Πίκκολον.

Ὁ Πίκκολος ἐδίδαξε μόνον κατὰ τὸ πρῶτον σχολικὸν ἔτος, ἦτοι ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1823 μέχρι τῆς 17ης τοῦ Μαΐου 1824. Ἡ διδασκαλία του ὑπῆρξε λίαν ἀποδοτική. Ὁ Γκύλφορδ εἰς νεωτέραν του ἔκθεσιν πρὸς τὴν Ἰόνιον Κυβέρνησιν ἀπὸ 31 Μαρτίου 1824 ἐσημείωσεν: « Ὁ κ. Νικκόλαος Πίκκολος ἐκ Τουρνάβου τῆς Βουλγαρίας ἐξεπαιδεύθη κυρίως ἐν Παρισίοις. Μετὰ ταῦτα ἔμεινεν ἐπὶ τινα χρόνον ἐν Κεφαλληνίᾳ, ὅπου ἐγὼ εὗρον αὐτὸν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Οὗτος διδάσκει μεταφυσικὴν ἀκολουθῶν τὸ σύστημα τοῦ Dugeld Stuart. Ἦκουσα σχεδὸν ὅλας τὰς παραδόσεις του, εὗρον δὲ ταύτας σαφεῖς, εἰς γλῶσσαν γλαφυρὰν καὶ καθ' ὀλοκληρίαν ἀπηλλαγμένας τῶν ἐπικινδύνων ἐκείνων ἀρχῶν, αἵτινες δυστυχῶς εὐκόλως δύνανται νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς ἐπιστήμην ἀναγκαίαν ὅσον καὶ λεπτήν... »¹.

Κατὰ τὴν παραμονὴν του εἰς Κέρκυραν ὁ Πίκκολος ἐξέδωκε τύποις τὸ βιβλίον του τὸ ἐπιγραφόμενον « Ρενάτου Καρτεσίου, λόγος περὶ μεθόδου τοῦ ὀδηγεῖν καλῶς τὸν νοῦν καὶ ζητεῖν τὴν ἀλήθειαν εἰς τὰς ἐπιστήμας » ἐκ τοῦ γαλλικοῦ μεταφρασθεὶς ὑπὸ Ν. Πικκόλου, διδασκάλου τῆς φιλοσοφίας εἰς τὴν Ἰόνιον Ἀκαδημίαν. Ἐν Κερκύρᾳ 1824 ».

Ὡς εἶπον ἄνωτέρω, ἡ παραμονὴ τοῦ Ν. Πικκόλου εἰς Κέρκυραν ὑπῆρξε βραχεῖα. Παρέμεινεν ἐκεῖ ἐπὶ ἓν μόνον ἔτος. Οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους ἀπεχώρησεν ἐκ τῆς ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ ἔδρας του δὲν εἶναι γνωστοί. Ὁ Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης εἰς ἐπιστολὴν του, δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ περιοδικὸν « Ἐστία » τοῦ 1879 καὶ ἀναφερομένην εἰς τὸν Ἀθανάσιον Ψαλίδαν, ἀνέγραψεν, ὅτι « ὁ Πίκκολος ἀνεχώρησεν ἐκ Κερκύρας τὸ 1824 καὶ ὄχι τὸ 1827... Ἀνεχώρησεν, ὅτε ἐπεκράτει ἡ ψευδὴς φήμη, ὅτι ἡ ἀποτυχία αὐτοῦ προῆλθεν ἐκ τῆς ἀντιζηλίας τοῦ Ἀσωπίου καὶ τοῦ Φιλητᾶ, καὶ διὰ τοῦτο εἶπε πρὸς τὸν σχολάρχην Τεργέστης (Φιλητᾶν), ὅτι ἡ ἀληθὴς καὶ βεβαία παιδεία πάντοτε φθονεῖται »². Ἡ πληροφορία αὕτη τοῦ Βαλαωρίτου δὲν εἶναι σαφής, ἀφήνει ὅμως νὰ ὑπονοηθῇ ὅτι ἡ πρόωρος ἀποχώρησις του ὀφείλετο εἰς δυσαρρεσκείας

1. Περιοδ. Ἐστία, ἐνθ' ἄνωτ.

2. Περιοδ. Ἐστία, τόμ. Ζ' (1879), σελ. 203 (τῆς 1 Ἀπριλίου).

καὶ κομματισμοὺς ἐν τῇ Ἰονίῳ Ἀκαδημίᾳ. Βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Πίκκολος ἀποχωρήσας ἐκ Κερκύρας διετήρησε στενὸν φιλικὸν δεσμὸν μετὰ τοῦ Ἀσωπίου καὶ φιλικὰς ὡσαύτως σχέσεις μετὰ τοῦ Φιλητᾶ, διότι μετ' ἀμφοτέρων εἶχεν ἐν συνεχείᾳ ἀλληλογραφίαν. Διετήρησεν ἐπὶ πλεόν τὴν ἐκτίμησιν καὶ ἀγάπην τοῦ Γκύλφορδ, τῇ φροντίδι τοῦ ὁποίου ἐξησφάλισε πλήρη τὸν μισθὸν του¹, προκειμένου νὰ συνεχίσῃ καὶ ν' ἀποπερατώσῃ τὰς ἰατρικὰς σπουδὰς του.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον μετέβη εἰς Βολωνίαν τῆς Ἰταλίας καὶ ἐνεγράφη τὸ φθινόπωρον τοῦ 1824 εἰς τὴν Ἰατρικὴν Σχολήν, τῆς ὁποίας τὰ μαθήματα ἤκουσε κανονικῶς μέχρι πέρας τῶν σπουδῶν του κατ' Ἰούνιον τοῦ 1829. Κατὰ τὰς θερινὰς ὁμως διακοπὰς ἐγκατέλειπε συνήθως τὴν Βολωνίαν. Περὶ τὰ μέσα τοῦ 1826 τὸν εὕρισκομεν εἰς Παρισίους, ὁπόθεν ἀλληλογραφεῖ πρὸς τοὺς παλαιούς του συνεργάτας, τὸν Ἀσώπιον² καὶ τὸν Φιλητᾶν³. Ὁ θάνατος τοῦ Γκύλφορδ, ἐπισυμβὰς ἐν Λονδίῳ τὴν 14 Ὀκτωβρίου τοῦ 1827, ὑπῆρξε πλήγμα διὰ τὸν Πίκκολον. Κατώρθωσεν ὁμως, ὡς εἶπον, ν' ἀποπερατώσῃ τὰς σπουδὰς του καὶ νὰ λάβῃ τὸ δίπλωμα τοῦ ἱατροῦ ἐν Βολωνίᾳ περὶ τὰ μέσα τοῦ 1829.

Καθ' ὅλον τοῦτο τὸ χρονικὸν διάστημα, ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐκ Κερκύρας ὁ Πίκκολος παρηκολούθει μετὰ προσοχῆς τὰ ἑλληνικὰ πράγματα. Λίαν διαφωτιστικαὶ ἐν προκειμένῳ εἶναι αἱ πρὸς Ἀσώπιον ἐπιστολαὶ του κατὰ τὴν περίοδον ταύτην. Εἰς τὴν ἀπὸ 20 Μαΐου 1826 ἐκ Παρισίων ἐπιστολήν του πρὸς τὸν Ἀσώπιον εἰς Κέρκυραν γράφει μεταξὺ ἄλλων: « Ἡ πτώσις τοῦ Μεσολογγίου ἐκίνησεν ἐδῶ σφοδρὰν λύπην καὶ ἀγανάκησιν εἰς πάσης τάξεως ἀνθρώπους. Τὸ ὄντως φιλόφρονον γένος τῶν Γάλλων ἔκαμε περισσότερον παρ' ὅλα τὰ γένη καὶ δὲν παύει ν' ἀγωνίζεται ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων. Ἀρχόντισσαι

1. Ἀ. Παπαδοπούλου Βρετοῦ, Νεοελληνικὴ Φιλολογία, τόμ. Β', σελ. 320.

2. Εἰς τὸ Ἀρχεῖον Ἀσωπίου ἐν τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ Ἀθηνῶν σφύζονται ἑπτὰ ἐπιστολαὶ τοῦ Ν. Πικκόλου, χρονολογούμεναι ἀπὸ τοῦ 1826 μέχρι τοῦ 1829 (Ἀσώπ. 425 - 431). Ἐκ τούτων ἐξ ἀπευθύνονται πρὸς Ἀσώπιον καὶ μία πρὸς Εὐστάθιον Σίμον εἰς Φλωρεντίαν ἀπὸ 15 Νοεμβρίου 1828. Τὰς ἐπιστολάς ταύτας τοῦ Πικκόλου πρὸς Ἀσώπιον ἐσχολίασε δημοσιεύσας καὶ αὐτούσια ἀποσπάσματα ἐξ αὐτῶν ὁ καθηγητὴς Σ. Κουγέας (« Ἑλληνικά », τόμ. 6 [1933], σελ. 70 κέξ.).

3. Εἰς τὴν συλλογὴν Γ. Λαδᾶ (Γενικά Ἀρχεῖα Κράτους) ἀπόκειται ἡ ἀπὸ 9 Ἰουλίου 1826 ἐπιστολὴ τοῦ Πικκόλου πρὸς Φιλητᾶν εἰς Κέρκυραν.

τῆς πρώτης τάξεως περιέρχονται τὰς γειτονίας τῶν Παρισίων συνάγουσαι βοήθειαν ὑπὲρ αὐτῶν... Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας σχεδὸν ὅλας... Εἶθε τὸ πνεῦμα τῶν ἀμιμήτων ἡρώων τοῦ Μεσολογγίου νὰ ἐμψυχώσῃ ὅλους τοὺς Ἕλληνας, καὶ οἱ βάρβαροι δὲν θέλουν ἀργήσῃ νὰ ἐκλείψουν ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς Ἑλλάδος... ». (Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκη Ἀθηνῶν, ἀρχεῖον Ἀσωπίου, ἀρ. 425). Τὴν 21 Νοεμβρίου 1827 ἔγραψεν ἐκ Βολωνίας πρὸς τὸν Ἀσώπιον εἰς Κέρκυραν: «...Ἡ Ἑλλὰς πλέον ἐλευθερώνεται ἀπὸ τοὺς βαρβάρους. Ὅλα φαίνεται ὅτι συντρέχουν πρὸς τελείωσιν τοῦ θείου τούτου ἔργου ἢ σταθερότης καὶ ὁμόνοια τῶν συμμάχων, ἢ νίκη τοῦ Νεοκάστρου καὶ ἢ ἀφίξις τοῦ κόμητος Καποδίστρια, τοῦ μόνου ἱκανοῦ νὰ διατάξῃ τὸ ἐκεῖ χάος καὶ νὰ συντηρήσῃ τὰ διατεταγμένα. Διέτριψεν ἔδῳ 5 ἡμέρας καὶ χθὲς βράδῳ ἔπρεπε νὰ εἶναι εἰς τὸν Ἀγκῶνα. Παντοῦ, ὅπου ἐστάθη, εὐδοκίμησεν, ἐθαυμάσθη καὶ ἀγαπήθη· εἶναι δυνατὸν νὰ μὴν ἐπιτύχῃ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα; Χαίρετε λοιπὸν καὶ θαρρεῖτε... ». (Ἀσώπ. 427).

* * *

Τὸν Ἰούνιον τοῦ 1829 ὁ Πίκκολος ἐγκατέλειπεν ὀριστικῶς τὴν Βολωνίαν καὶ δι' Ἀγκῶνος ἦλθεν εἰς Παρισίους. Δὲν γνωρίζω πόσον χρόνον παρέμεινεν τότε εἰς τὴν γαλλικὴν πρωτεύουσαν. Πάντως, τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ἔτους τούτου εὐρίσκεται εἰς Παρισίους, ὁπόθεν, τὴν 8 τοῦ ἰδίου μηνὸς ἀπηύθυνε πρὸς τὸν φίλον τοῦ Ἀσώπιον νέαν ἐπιστολήν, τῆς ὁποίας τὸ περιεχόμενον εἶναι διαφωτιστικὸν διὰ τὰς σχέσεις τοῦ Πικκόλου πρὸς ἄλλους λογίους Ἕλληνας. «...Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάξῃ εἰς τὸ ἐξῆς ἀπὸ τοιαύτας φιλίας, Ἀντιπικᾶς¹, Κανελλικᾶς² καὶ Νατζικᾶς! (Νάτζκος Στωγιάννου ἦτον ὁ ἐξοχώτατος κὺρ Βογορίδης, ἀπὸ τὸ τίμιον χωρίον τοῦ Καζανίου πρὶν υἱοθετηθῆ ἀπὸ τὸν βασιλέα τῆς Βουλγαρίας Βόγοριν)». (Ἀσώπ. 430). Εἶναι ἀξιοσημεῖωτος ὁ τρόπος διὰ τοῦ ὁποίου ἐκφράζεται ὁ Πίκκολος περὶ τοῦ Ἀθανασίου Βογορίδου, μετὰ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἔλθει εἰς ὀξεῖαν διένεξιν. Εὐδιάκριτος εἶναι ἡ περιφρόνησις μεθ' ἧς σημειώνει τὴν βουλγαρικὴν καταγωγὴν (κατ' ἀντιδιαστολήν πρὸς τὴν ἰδικὴν τοῦ ἑλληνικὴν) τοῦ διαπρε-

1. Προφανῶς ἀναφέρεται εἰς μέλος τι τῆς ἐκ Κεφαλληνίας οἰκογενείας Ἀντίπα, μετὰ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἔλθει εἰς ρῆξιν.

2. Φαίνεται, ὅτι ὁ Πίκκολος εἶχε φιλονικήσῃ, καθ' ὃν χρόνον εὐρίσκετο εἰς τὴν ἐπαναστατημένην Ἑλλάδα, μετὰ τοῦ Στεφάνου Κανελλου, μετὰ τοῦ ὁποίου εἶχε συνταξιδεύσει μέχρι τῆς Ὑδρας.

ποῦς ἀντιπάλου του, ὁ ὁποῖος ἄλλως τε, ὡς καὶ ὁ ἴδιος ὁ Πίκκολος, εἶχε γνησίαν ἑλληνικὴν συνείδησιν.

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς παραμονῆς του ἐν Παρισίοις ἐδημοσίευσεν εἰς διάφορα ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ ἄρθρα καὶ ἀξιολόγους διατριβὰς περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἰατρικῆς ἐν Ἰταλίᾳ¹.

Ἐκ Παρισίων ὁ Πίκκολος μετέβη, πιθανῶς περὶ τὰ τέλη τοῦ 1829, εἰς Βουκουρέστιον, ὅπου ἤσκησε λίαν εὐδοκίμως τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἰατροῦ, ὀνομασθεὶς συγχρόνως γενικὸς ἔφορος τῶν σχολείων καὶ ἀνώτατος ἐπιθεωρητὴς τοῦ νοσοκομείου². Εἰς τὴν βλαχικὴν πρωτεύουσαν παρέμεινεν ἐπὶ ἄρκετὰ ἔτη. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀδελφῶν Σούτσων, ὁ Πίκκολος εὐρίσκετο εἰς τὸ Βουκουρέστιον κατὰ τὸ 1833 ἀσκῶν ἐπικερδῶς τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα³. Ὄταν δὲ συνεχένιτρωσεν ἀξιολόγόν τινα περιουσίαν, ἐγκατέλειψε τὴν Βλαχίαν καὶ ἐγκατεστάθη μονίμως πλεόν εἰς Παρισίους, ὅπου ἔκτοτε « διῆγε τὸν βίον καλλιεργῶν τὰ τε γράμματα καὶ τὴν φιλίαν καὶ ἐπιμελούμενος τὴν πάσχουσαν αὐτοῦ ὑγίαν »⁴.

Κατὰ τὰ μακρὰ ἔτη τῆς τελευταίας του διαμονῆς ἐν Παρισίοις ἐπεδόθη μετὰ μεγάλου ζήλου εἰς φιλολογικὰς μελέτας καὶ εἰς τὴν συγγραφὴν ἐπιστημονικῶν καὶ λογοτεχνικῶν ἔργων, ἀναγραφὴν τῶν ὁποίων εὐρίσκει ὁ ἀναγνώστης ἐν τοῖς ἐφεξῆς. Ἄς σημειωθῇ μόνον ὅτι αἱ μὲν ἐπιστημονικαὶ του συγγραφαὶ ἀναφέρονται εἰς τὴν κλασσικὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν, τὸ δὲ λογοτεχνικόν του ἔργον περιλαμβάνει μεταφράσεις ἑμμέτρων καὶ πεζῶν : τοῦ Bernandin de Saint - Pierre, τοῦ Βερανζέρου, τοῦ Σίλλερ, τοῦ Βύρωνος κ.ἄ., ὡς καὶ πρωτότυπα ἰδικά του στιχουργήματα πατριωτικά, σκωπτικά καὶ ἄλλα. Ἡ ἀπασχόλησίς του εἰς τὴν μετάφρασιν ξένων νεωτέρων ποιητῶν καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν ἰδικῶν του στιχουργημάτων τὸν ἔτερπεν ἰδιαιτέρως. Οὐδ' ἐνόμιζε τὴν ἐπίδοσίν του ταύτην ὡς ἀναξίαν τῆς κλασσικῆς του παιδείας. Εἰς τὸν πρόλογον τοῦ βιβλίου του « Φιλομούσου Πάρεργα » (Παρίσιοι, 1838) ὑπενθυμίζει εἰς ὅσους τυχὸν ἤθελον τὸν κατηγορήσει ὅτι ἠσχολεῖτο εἰς μικρὰ ἢ μηδαμινά, τοὺς στίχους τοῦ Εὐριπίδου, οἱ ὁποῖοι πράγματι εἶχον ἐπ' αὐτοῦ πλήρη ἐφαρμογὴν :

1. Β ο υ τ υ ρ ᾱ, Λεξικὸν Ἱστορίας καὶ Γεωγραφίας, τόμ. Ε' (1888), ἐν λέξει Πίκκολος.

2. Περιοδ. « Πανδώρα », τόμ. 18 (1868), σελ. 421.

3. Ποιήσεις νέαι τῶν ἀδελφῶν Ἀλεξάνδρου καὶ Παναγιώτου Σούτσων. Ἐν Ναυπλίῳ 1833, σελ. 19.

4. Περιοδ. « Πανδώρα », ἐνθ' ἄνωτ.